

लोक सेवा आयोग

अप्राविधिक (प्रशासन, लेखापरीक्षण र व्यवस्थापिका संसद सेवा), राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी, शाखा अधिकृत वा सो सरह पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

लिखित परीक्षा :- द्वितीय चरण (Second Phase)

द्वितीय पत्र:- शासन प्रणाली

Section (A) - 10 Marks × 3 Questions = 30 Marks

१. राज्य र शासन

- १.१ शासनका आधारभूत पक्षहरू : अवधारणा, सन्दर्भ र विशेषताहरू
- १.२ शासनको राजनैतिक तथा प्रशासनिक संरचना
- १.३ सूचनाको हक र पारदर्शिता
- १.४ राष्ट्र निर्माण र राज्य निर्माण
- १.५ नेपालको शासन प्रणाली
- १.६ राष्ट्रिय सुरक्षा व्यवस्थापन : अवधारणा, क्षेत्र र नेपालमा राष्ट्रिय सुरक्षाका विद्यमान प्रावधानहरू
- १.७ बहुस्तरिय शासन र नेपाल : अनौपचारिक शासन, नागरिक समाजको शासन, स्थानीय शासन, सहकारीतामूलक शासन, व्यावसायिक शासन र संयुक्त राष्ट्रसंघ

Section (B) - 10 Marks × 2 Questions = 20 Marks

२. संविधान र कानून

- २.१ संविधानवाद
- २.२ नेपालमा संबैधानिक विकास
- २.३ नेपालको वर्तमान संविधान
  - २.३.१ मूलभूत विशेषताहरू, कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका
  - २.३.२ मौलिक हक, निर्देशक सिद्धान्त र राज्यका नीतिहरू
  - २.३.३ संबैधानिक तथा कानून निर्मित निकायहरूको कार्य एवं तिनको कार्यक्षेत्र
- २.४ मानव अधिकार
- २.५ नागरिक चेतना, जनताका कर्तव्य र जिम्मेवारीहरू
- २.६ कानूनका श्रोतहरू तथा नेपालमा कानून निर्माणको प्रक्रिया
- २.७ कानूनको शासन, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व तथा सकारात्मक विभेद

Section (C) - 10 Marks × 3 Questions = 30 Marks

३. सार्वजनिक सेवा तथा सार्वजनिक व्यवस्थापन

- ३.१ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, कार्य, विशेषता र भूमिका
- ३.२ सार्वजनिक सेवा प्रवाह
- ३.३ राजनैतिक तटस्थता, प्रतिबद्धता, पारदर्शिता र उत्तरदायित्व
- ३.४ सार्वजनिक कोषको सदुपयोग, सदाचार र नैतिकता
- ३.५ सार्वजनिक व्यवस्थापन, निजामती सेवा र कर्मचारीतन्त्र
- ३.६ सार्वजनिक नीति : निर्माण प्रक्रिया र विश्लेषण
- ३.७ सार्वजनिक सेवा वडापत्र
- ३.८ विद्युतीय शासन

Section (D) - 10 Marks × 2 Questions = 20 Marks

४. श्रोत व्यवस्थापन र योजना

- ४.१ मानव श्रोत व्यवस्थापन : प्राप्ति, विकास, उपयोग र सम्भार
- ४.२ सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन : नेपालको योजना र बजेट प्रणाली
- ४.३ नेपालमा सरकारी लेखा प्रणाली र लेखापरीक्षण प्रणाली
- ४.४ वित्तीय व्यवस्थापन र सामाजिक उत्तरदायित्व
- ४.५ विकास योजना र चालू आवधिक योजना
- ४.६ सहभागितामूलक योजना र विकास

लोक सेवा आयोग
अप्राविधिक (प्रशासन, लेखापरीक्षण र व्यवस्थापिका संसद सेवा), राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी, शाखा अधिकृत वा सो सरह पदको खुला
प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
(In English)

Paper II: - Governance Systems

Section (A) - 10 Marks × 3 Questions = 30 Marks

1. State and Governance

- 1.1 Fundamentals of governance: concept, context and characteristics
- 1.2 Political and administrative structures of governance
- 1.3 Right to information and transparency
- 1.4 Nation building and state building
- 1.5 Governance systems in Nepal
- 1.6 National security management: concept, scope and existing provisions of national security in Nepal
- 1.7 Multi-level governance and Nepal: informal governance, civil society governance, local governance, cooperative governance, corporate governance and United Nations Organization

Section (B) - 10 Marks × 2 Questions = 20 Marks

2. Constitution and Law

- 2.1 Constitutionalism
- 2.2 Constitutional development in Nepal
- 2.3 Present constitution of Nepal
  - 2.3.1 Salient features, executive, legislative and judiciary
  - 2.3.2 Fundamental rights, directive principles and policies of the State
  - 2.3.3 Function and jurisdiction of constitutional and statutory bodies
- 2.4 Human rights
- 2.5 Civic sense, duties and responsibilities of people
- 2.6 Sources of law and law making process in Nepal
- 2.7 Rule of law, democratic values and norms, inclusion, proportional representation and affirmative action

Section (C) - 10 Marks × 3 Questions = 30 Marks

3. Public Service and Public Management

- 3.1 Concept, functions, characteristics and role of public service
- 3.2 Public Service delivery
- 3.3 Political neutrality, commitment, transparency and accountability
- 3.4 Utilization of public funds, ethics and morality
- 3.5 Public management, civil service and bureaucracy
- 3.6 Public policy: formulation process and analysis
- 3.7 Public Service Charter
- 3.8 E-governance

Section (D) - 10 Marks × 2 Questions = 20 Marks

4. Resource Management and Planning

- 4.1 Human Resource Management : procurement, development, utilization and maintenance
- 4.2 Public financial management: planning and budgeting system in Nepal
- 4.3 Government accounting and auditing system in Nepal
- 4.4 Financial management and social accountability
- 4.5 Development planning and current periodic plan
- 4.6 Participatory planning and development

---The End---

लोक सेवा आयोग

अप्राविधिक (प्रशासन, लेखापरीक्षण र व्यवस्थापिका संसद सेवा), राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी, शाखा अधिकृत वा सो सरह पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र:- शासन प्रणालीहरु बिषय नमूना प्रश्नहरु

Sample Questions: Paper II- Governance System

Section (A) - 10 Marks × 3 Questions = 30 Marks

1. शासनको अवधारणा स्पष्ट गर्दै यसका आधारभूत पक्ष तथा विशेषताहरु उल्लेख गर्नुहोस् ।
Clarifying the concept of governance, mention its fundamental aspects as well as features.
2. सूचनाको हकलाई सुदृढ पार्नमा पारदर्शिताले पुऱ्याएको योगदानको चर्चा गर्दै पारदर्शिताको सीमा उल्लेख गर्नुहोस् ।
Discuss the contribution of transparency in strengthening the Right to Information and also mention the limitation of transparency.
3. राष्ट्रिय सुरक्षा व्यवस्थापनको क्षेत्र उल्लेख गर्नुहोस् । नेपालमा राष्ट्रिय सुरक्षाका विद्यमान प्रावधानहरुको संक्षिप्त समीक्षा गर्नुहोस् ।
Mention the scope of National Security Management. Briefly comment on the prevailing provisions of the national security of Nepal.

Section (B) - 10 Marks × 2 Questions = 20 Marks

4. कानूनका श्रोतहरु उल्लेख गर्दै नेपालमा कानून निर्माणको प्रक्रिया प्रस्तुत गर्नुहोस् ।
Mentioning the sources of law, present the process of law formulation in Nepal.
5. लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ? नेपालमा यी मूल्य र मान्यताहरुको प्रयोग कसरी भएको पाउनु हुन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् ।
What do you understand by democratic value and norm? How are such values and norms practiced in Nepal? Mention.

Section (C) - 10 Marks × 3 Questions = 30 Marks

6. सार्वजनिक सेवाको अवधारणा उल्लेख गर्नुहोस् । सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी तुल्याउन राजनैतिक तटस्थता, प्रतिबद्धता, पारदर्शिता र उत्तरदायित्वको ठूलो भूमिका हुन्छ भन्ने भनाइका सन्दर्भमा आफ्नो धारणा प्रष्ट पार्नुहोस् ।
Mention the concept of public service delivery. State your own view in the context of the saying that there is the vital role of political neutrality, commitment, transparency and accountability to make public service delivery effective.
7. सार्वजनिक व्यवस्थापनका प्रमुख कार्यहरु उल्लेख गर्नुहोस् ।
Mention the major functions of public management.
8. सार्वजनिक नीतिलाई परिभाषित गर्दै सार्वजनिक नीति निर्माण प्रक्रिया प्रस्तुत गर्नुहोस् ।
Defining public policy, present the process how public policy is formulated.

Section (D) - 10 Marks × 2 Questions = 20 Marks

9. मानव श्रोत व्यवस्थापनका प्रमुख आयामहरुबारे संक्षिप्त चर्चा गर्नुहोस् ।
Briefly discuss the major dimensions of human resource management.
10. सहभागितामूलक योजनाका प्रमुख विशेषताहरु उल्लेख गर्दै नेपालको विकास प्रशासनमा सहभागितामूलक योजनाको अभ्यासको अवस्था दर्शाउनुहोस् ।
Mentioning the major features of participatory planning, present the status of the practice of participatory planning in the development administration of Nepal.

लोक सेवा आयोग

अप्राविधिक (प्रशासन, लेखापरीक्षण र व्यवस्थापिका संसद सेवा), राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी, शाखा अधिकृत वा सो सरह पदको खुला
प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

तृतीय पत्र:- समसामयिक विषय

Section (A) - 10 Marks × 3 Questions = 30 Marks

१. सामाजिक मामिलाहरू

- १.१ सामाजिक विवाद तथा द्वन्द्व
- १.२ सामाजिक न्याय तथा समानता
- १.३ सामाजिक एवं सांस्कृतिक रुपान्तरण
- १.४ श्रोत/साधनहरूको वितरणमा न्याय : असमानता एवं सीमान्तीकरण (प्रादेशिक, जातजातिगत, लैङ्गिक, ग्रामीण तथा शहरी)
- १.५ सामाजिक संरक्षण/बचाउ, सामाजिक सुरक्षा तथा सामाजिक जिम्मेवारी
- १.६ सांस्कृतिक विविधता र सामाजिक परिचालन
- १.७ जनसंख्या (बसोबास, बसाइसराइ, शहरीकरण, प्रौढावस्था, शरणार्थी, विस्थापित जनसंख्या)
- १.८ संगठित अपराध : विद्युतीय अपराध (cyber crime), बेचबिखन, मिलोमतो (cartelling)/एकाधिकार(monopoly), आतङ्कवाद, भ्रष्टाचार र अवैध मुद्रा निर्मलीकरण
- १.९ खाद्य सम्प्रभुता र सुरक्षा

Section (B) - 10 Marks × 2 Questions = 20 Marks

२. आर्थिक मामिलाहरू

- २.१ आर्थिक वृद्धि तथा आर्थिक विकास
- २.२ आर्थिक विकासका प्रमुख पक्षहरू : कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, वैदेशिक रोजगार तथा मानव संसाधन
- २.३ आर्थिक विकासमा सार्वजनिक क्षेत्र, निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्रको भूमिका
- २.४ वैदेशिक सहायता र अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग
- २.५ वैदेशिक लगानी: पोर्टफोलियो र प्रत्यक्ष
- २.६ प्रविधि हस्तान्तरण (बौद्धिक सम्पत्ति अधिकार समेत)
- २.७ व्यापार, बजार र श्रम उदारिकरण
- २.८ आर्थिक कूटनीति
- २.९ गरिवी र बेरोजगारी

Section (C) - 10 Marks × 3 Questions = 30 Marks

३. विकाससँग सम्बद्ध मामिलाहरू

- ३.१ मानव विकास
- ३.२ पूर्वाधार विकास
- ३.३ दिगो विकास (भूमि, जल तथा प्राकृतिक श्रोतहरू : धान्न सक्ने क्षमता र विकास नीति)
- ३.४ विकास प्रक्रियामा राज्य र राज्य बाहेकका क्षेत्रहरूको भूमिका
- ३.५ शान्ति र द्वन्द्व सम्बेदनशील विकास
- ३.६ विकेन्द्रीकरण तथा स्थानीय स्वायत्त शासन
- ३.७ विकासमा नागरिकको संलग्नता
- ३.८ साभेदारी विकास तथा समुदायमा आधारित विकास
- ३.९ विकासमा सूचना-सञ्चार प्रविधिको भूमिका
- ३.१० विश्वव्यापीकरण र विकास

Section (D) - 10 Marks × 2 Questions = 20 Marks

४. वातावरणसँग सम्बद्ध मामिलाहरू

- ४.१ पारिस्थितिक प्रणाली
- ४.२ जैविक विविधता तथा संरक्षण
- ४.३ जलवायु परिवर्तन र कार्बन व्यापार
- ४.४ वातावरणीय ह्रास
- ४.५ वनविनास
- ४.६ संकट/विपद् व्यवस्थापन
- ४.७ वातावरण र विकास
- ४.८ उर्जा संकट तथा उर्जा संरक्षण
- ४.९ प्रदूषण तथा फोहर-मैला व्यवस्थापन

.... समाप्त ....

(In English)

Paper III: - Contemporary Issues

Section (A) - 10 Marks × 3 Questions = 30 Marks

1. Social issues

- 1.1 Social disputes and conflict
- 1.2 Social justice and equality
- 1.3 Social and cultural transformation
- 1.4 Distributive justice of resources: disparities and marginalization (regional, caste/ethnicity, gender, rural and urban)
- 1.5 Social protection, social security and social responsibility
- 1.6 Cultural diversity and social mobilization
- 1.7 Population (settlement, migration, urbanization, aging, refugee, displaced population)
- 1.8 Organized crime: cyber crime, trafficking, cartelling/monopoly, terrorism, corruption and money laundering
- 1.9 Food sovereignty and security

Section (B) - 10 Marks × 2 Questions = 20 Marks

2. Economic issues

- 2.1 Economic growth and economic development
- 2.2 Major aspects of economic development: agriculture, industry, trade, tourism, foreign employment and human resource
- 2.3 Role of public sector, private sector and cooperative in economic development
- 2.4 Foreign assistance and international co-operation
- 2.5 Foreign Investment: portfolio and direct
- 2.6 Technology transfer including intellectual property rights
- 2.7 Trade, market and labour liberalization
- 2.8 Economic diplomacy
- 2.9 Poverty and unemployment

Section (C) - 10 Marks × 3 Questions = 30 Marks

3. Developmental Issues

- 3.1 Human development
- 3.2 Infrastructure development
- 3.3 Sustainable development (land, water and natural resources: carrying capacity and development policy)
- 3.4 Role of state and non-state actors in development process
- 3.5 Peace and conflict sensitive development
- 3.6 Decentralization and local self-governance
- 3.7 Citizen engagement in development
- 3.8 Partnership development and community based development
- 3.9 Role of Information and Communication Technology (ICT) in development
- 3.10 Globalization and development

Section (D) - 10 Marks × 2 Questions = 20 Marks

4. Environmental Issues

- 4.1 Ecosystem
- 4.2 Bio-diversity and conservation
- 4.3 Climate change and carbon trade
- 4.4 Environment degradation
- 4.5 Deforestation
- 4.6 Crisis/Disaster management
- 4.7 Environment and development
- 4.8 Energy crisis and energy conservation
- 4.9 Pollution and waste management

---The End---

Section (A) - 10 Marks × 3 Questions = 30 Marks

1. द्वन्द्वले सामाजिक एवं सांस्कृतिक रूपान्तरणमा पार्ने सकारात्मक तथा नकारात्मक प्रभावहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Mention the positive and negative effects of conflict in social and cultural transformation?
2. “भ्रष्टाचार सामाजिक न्याय तथा समानताको महान शत्रु हो ।” यस भनाइप्रतिको आफ्नो धारणा प्रष्ट पार्नुहोस् ।
"Corruption is the great enemy of social justice and equality". Clearly present your view in this regard.
3. “खाद्य सम्प्रभुता” को अवधारणा स्पष्ट पार्दै विकासोन्मुख मुलुकमा खाद्य पदार्थको स्वस्थ र सहज आपूर्तिमा देखिएका प्रमुख व्यवधानहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Clearly spell out the concept of "food sovereignty", and also mention the major hindrances of the healthy and convenient supply of food materials in developing countries.

Section (B) - 10 Marks × 2 Questions = 20 Marks

4. विकासोन्मुख मुलुकहरूको आर्थिक विकासमा सहकारी क्षेत्रको भूमिका बारे विवेचना गर्नुहोस् ।
Discuss the role of the co-operative sector in the economic development of developing nations.
5. गरिबी र बेरोजगारीबीचको अन्तरसम्बन्ध प्रष्ट्याउँदै यी दुवैको न्यूनीकरणका प्रभावकारी उपायहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Clearly present the interrelationship between poverty and unemployment and suggest the effective measures for minimizing both of them.

Section (C) - 10 Marks × 3 Questions = 30 Marks

6. मानव विकासका सूचकाङ्कहरू उल्लेख गर्नुहोस् । साथै सामाजिक आर्थिक विकासको साधन र साध्य मानव नै हो भन्ने भनाइलाई पुष्टि गर्नुहोस् ।
Write down the human development indicators and also justify that human is both the means and ends of the social- economic development.
7. शान्ति र द्वन्द्व सम्बन्धनशील विकासका आधारभूत तत्वहरूको संक्षिप्त विवेचना गर्नुहोस् ।
Briefly discuss the fundamental elements of peace and conflict sensitive development.
8. समुदायमा आधारित विकासका प्रमुख विशेषताहरू औँल्याउँदै ग्रामीण विकासमा यसप्रकारको विकासको औचित्य उल्लेख गर्नुहोस् ।
Identifying the main characteristics of community based development, justify the rationale of such kind of development in rural development.

Section (D) - 10 Marks × 2 Questions = 20 Marks

9. वातावरणीय ह्रासका प्रमुख कारकहरू औँल्याउँदै तिनको नियन्त्रणका प्रभावकारी उपायहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Identify the major factors responsible for environmental degradation and also mention the effective measures for their control.
10. विपद् व्यवस्थापनको अर्थ उल्लेख गर्नुहोस् । विपद् व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन कुनकुन पक्षहरूमा ध्यान पुऱ्याउनु पर्ने ठान्नुहुन्छ ? आफ्नो धारणा लेख्नुहोस् ।
Mention the meaning of disaster management. In your opinion, what factors should be taken in consideration to make disaster management effective?

लोक सेवा आयोग

अप्राविधिक (प्रशासन, लेखापरीक्षण र व्यवस्थापिका संसद सेवा), राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी, शाखा अधिकृत वा सो सरह पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
चतुर्थ पत्र:- सेवा समूह सम्बन्धी विषय

खण्ड (A) – ३० अङ्क

१. सार्वजनिक व्यवस्थापन

- १.१ सार्वजनिक व्यवस्थापनको परिचय र कार्यक्षेत्र
- १.२ कर्मचारी व्यवस्थापनका विविध पक्षहरू: निजामती सेवाको वर्गीकरण, भर्ना, छनौट, नियुक्ति, पदस्थापन, बढुवा, तलब सुविधा, उत्प्रेरणा, वृत्ति विकास, कार्यसम्पादन मूल्यांकन र अवकाश
- १.३ संगठन: अवधारणा, प्रकृति, प्रकार र संगठनात्मक विकास
- १.४ सार्वजनिक व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, पदसोपान, निर्णय प्रक्रिया, नेतृत्व, समन्वय, अधिकार प्रत्यायोजन र निक्षेपण, सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकन
- १.५ नेपालको सार्वजनिक प्रशासनको विकासक्रम, आधारभुत संरचना, विशेषता, सुधारका प्रयास एवं चुनौतीहरू
- १.६ व्यवस्थापन परीक्षण
- १.७ व्यवसायिकता, अनुशासन र आचार-संहिता
- १.८ नागरिकबाट सार्वजनिक कार्यहरूको मूल्यांकन : सार्वजनिक सुनुवाइ, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण र तेश्रो पक्ष मूल्यांकन
- १.९ सार्वजनिक व्यवस्थापनका नवीन प्रवृत्तिहरू
- १.१० सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा कम्प्युटर, इन्टरनेट, सामाजिक सञ्जाल, सूचना-सञ्चार प्रविधिको प्रयोग, अवसर तथा चुनौतीहरू

खण्ड (B) – २० अङ्क

२. राजस्व प्रशासन

- २.१ आर्थिक कार्यप्रणाली
- २.२ राजस्वको अवधारणा र सिद्धान्त
- २.३ सार्वजनिक आय, सार्वजनिक खर्च र सार्वजनिक ऋणको अवधारणा
- २.४ नेपालमा कर प्रणाली: वर्तमान स्वरूप र कार्यान्वयनको अवस्था (मूल्य अभिवृद्धि कर, आयकर, अन्तशुल्क, भंसार महसूल, स्थानीय कर तथा अन्य करहरू)
- २.५ अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण र राजस्व बाँडफाँड
- २.६ आर्थिक नीति, वित्तीय नीति र मौद्रिक नीति
- २.७ बजेट चक्र: बजेट निर्माण, कार्यान्वयन र मूल्याङ्कन

खण्ड (C) – ३० अङ्क

३. सरकारी आर्थिक कारोवारको लेखाङ्कन र प्रतिवेदन

(२०अङ्क)

- ३.१ सरकारी आर्थिक कारोवार : परीचय, विशेषता, कारोवार विश्लेषण, प्रारम्भिक लेखाङ्कन, खातामा प्रविष्टि र प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था
- ३.२ दोहोरो लेखा प्रणाली, नगद र प्रोदभावीमा आधारित लेखा प्रणाली
- ३.३ खाता सूची (Charts of Accounts), एकल खाता कोष (TSA) तथा राजस्व व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (RMIS) सम्बन्धी जानकारी
- ३.४ सार्वजनिक सम्पती, जिन्सी तथा धरौटी लेखा
- ३.५ सार्वजनिक क्षेत्रको लेखामान र आर्थिक कार्यविधि सञ्चालन सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था
- ३.६ सार्वजनिक खरीद व्यवस्थापन र यस सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था

लोक सेवा आयोग

अप्राविधिक (प्रशासन, लेखापरीक्षण र व्यवस्थापिका संसद सेवा), राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी, शाखा अधिकृत वा सो सरह पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

४. **लेखापरीक्षण प्रणाली** (१०अङ्क)
- ४.१ लेखापरीक्षणको परिचय, उद्देश्य, प्रकार र आधारभूत सिद्धान्त
  - ४.२ सरकारी तथा संगठित क्षेत्र लेखापरीक्षण-मान
  - ४.३ बेरुजु र बेरुजु फल्ल्यौट सम्बन्धी व्यवस्था
  - ४.४ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको लेखापरीक्षण तथा सार्वजनिक संस्थानको लेखापरीक्षण
  - ४.५ महालेखा परीक्षक र लेखापरीक्षण सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था
  - ४.६ लेखापरीक्षण सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरु (ICAN, INTOSAI, ASOSAI)

खण्ड (D) – २० अङ्क

५. **संसदीय प्रक्रिया र संघीय प्रणाली**
- ५.१ संघीय प्रणाली र नेपालमा संघियता
  - ५.२ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहहरु बीचको विधायिकी अन्तरसम्बन्ध
  - ५.३ व्यवस्थापन कार्यविधि र कानून निर्माण प्रकृया
  - ५.४ प्रतिनिधि सभा र राष्ट्रिय सभा बीचको अन्तरसम्बन्ध
  - ५.५ संसद, संसदीय समिति र संवैधानिक निकायहरु बीचको अन्तरसम्बन्ध
  - ५.६ संसदीय पदाधिकारी, संसदीय दल र संसदमा प्रतिपक्षको भूमिका
  - ५.७ सचिवालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिको भूमिका
  - ५.८ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा सरकारी सेवा संचालन सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था र क्षेत्राधिकार
  - ५.९ सांसद र निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुको आचार-संहिता, अनुशासन, सदाचार र नैतिकता

लोक सेवा आयोग
अप्राविधिक (प्रशासन, लेखापरीक्षण र व्यवस्थापिका संसद सेवा), राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी, शाखा अधिकृत वा सो सरह पदको खुला
प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
(In English)

Paper IV: Service related subject

Section (A) - 30 Marks

1. Public Management

- 1.1 Introduction and scope of public management
- 1.2 Various aspects of personnel management: classification of civil service, recruitment, selection, appointment, placement, promotion, compensation, motivation, career development, performance appraisal and separation from the service
- 1.3 Organization: concept, nature, type and organizational development
- 1.4 Directing, controlling, hierarchy, decision-making, leadership, coordination, delegation and devolution of authority, supervision, monitoring and evaluation in public management
- 1.5 Evolution of the public administration of Nepal, basic structure, features, efforts for reforms and challenges
- 1.6 Management audit
- 1.7 Professionalism, discipline and code of conduct
- 1.8 Citizens' involvement in the evaluation of public sector performances : Public hearing, social audit, public testing and third party evaluation
- 1.9 Innovative trends of public management
- 1.10 Use of computer, internet, social networking, information-communication technology in public service delivery; opportunities and challenges

Section (B) - 20 Marks

2. Revenue Administration

- 2.1 Financial procedures
- 2.2 Concept and principles of revenue
- 2.3 Concepts of public income, public expenditure and public debt
- 2.4 Tax system in Nepal : current structure and implementability (value added tax, income tax, excise duty, customs duty, local taxes and other taxes)
- 2.5 Intergovernmental financial transfer and revenue allocation
- 2.6 Economic policy, financial policy and monetary policy
- 2.7 Budget cycle: budget formulation, implementation and evaluation

Section (C) - 30 Marks

3. Accounting and Reporting of Government Financial Transactions (20 Marks)

- 3.1 Government financial transactions : Introduction, features, transaction analysis, primary record, ledger posting and provision related reporting system
- 3.2 Double entry-accounting system, cash and accrual based accounting system
- 3.3 General information about Chart of Accounts, Treasury Single Account (TSA) and Revenue Management Information System (RMIS)
- 3.4 Public assets, store / inventory and deposit accounting
- 3.5 Nepal Public Sector Accounting Standards and related legal provisions on financial procedures
- 3.6 Public procurement management and related legal provisions on public procurement

4. Auditing System

(10 Marks)

- 4.1 Introduction, purpose, types, basic principles and importance of the auditing
- 4.2 Government and corporate sector auditing standards
- 4.3 Provisions related to irregularities and settlement of irregularities
- 4.4 Audit of federal, provincial and local levels and the state-owned enterprises
- 4.5 Legal provisions related to the Auditor General and auditing
- 4.6 National and international institutions related to auditing (ICAN, INTOSAI, ASOSAI)

Section (D) - 20 Marks

5. Parliamentary Process and Federal System

- 5.1 Federal system and federalism in Nepal
- 5.2 Legislative interrelation among the federal, provincial and local levels
- 5.3 Management procedures and law making process
- 5.4 Interrelation between the House of Representative and the National Assembly
- 5.5 Interrelation among Parliament, Parliamentary Committees and Constitutional Bodies
- 5.6 Role of Parliamentary Officials, Parliamentary Parties and Opposition in Parliament
- 5.7 Role of the Secretariat of Conduction and Management Committee
- 5.8 Jurisdictions and policy provisions related to the operation of government services in the federal, provincial and local levels
- 5.9 Code of conduct, discipline, integrity and ethics of Parliamentarians and elected representatives